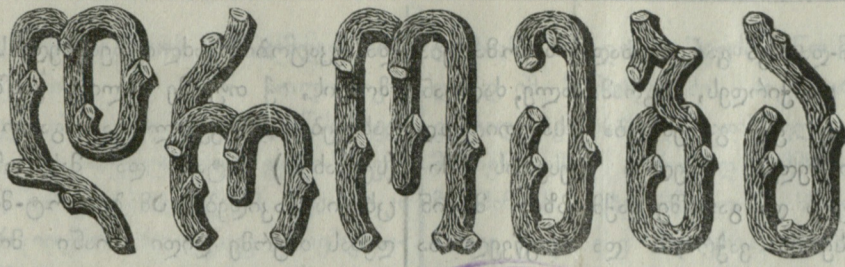

კომპანი

გოლოვინის პრესბუტე თვ. მუხრან-ბაკონის სახლი...
ხელის-მოწერა, მიიღება თბილისში «დროების» რედაქციაში, ქუთაისში, ჭილაძეების წიგნის მაღაზიაში. გარეშე მცხოვრებთათვის ადრესი: В. Тифлиси, в редакцію «Дრობის»

«დროების» ფასი
თბილისის წლისა . . . 9 მან. სამის თვისა . . . 3 მან.
ქუთაისის თვისა . . . 5 მან. გორის თვისა . . . 1 მან.

ბაჰოდის ყოველ დღე მისი მუხრანის ბარდა.

ფასი ბანსხადებისა

სტრიქონზე რვა კაპ. განცხადება მიიღება პაროლს, რუსულს და სხვა ენებზე.

თუ საჭიროება მოითხოვს, რედაქცია გაასწორებს და შეამოკლებს დასაბეჭდად გამოგზავნილ წერილებს. დაუბეჭდველ წერილებს რედაქცია ვერ დაუბუნებს ავტორს.

ცალკე ნომერი «დროებისა» ღირს 5 კაპუიკა

მიიღება ხელის-მოწერა გა-
ზეთ

დროებაზე

ზირველის სექტემბრიდან წლის
დამლევაზე. ფასი ოთხი მანათი.

სოფლის მასწავლებლებისა-
თვის სამი მანათი.

«დროების» ნომრები თითო
შაურად იყიდება, თბილისს გარდა:

ქუთაისში, ჭილაძის მაღა-
ზიაში,

ბათუმში, ფეიქაროვის თამ-
ბაქოს მაღაზიაში,

დუშეთში, კაბო ბაშაროვ-
თან.

გორში, სასოგადოების დე-
პოტი, ალალო თუთაყვთან.

აქვე მიიღება ხელის-მოწერა.

საქართველო

(«ჩრდილოეთის სააგენტოსი.»)

3 სექტემბერს.

კომპანი. «ჩრდილოეთ გერ-
მანიის საზოგადო გაზეთის» ბულ-
გარიანში რუსეთის პოლიტიკაზე
წერილის გამო, Journal de St-
Petersbourg აცხადებს კმაყოფი-
ლებას და ამბობს, რომ რუსეთი
არავითარს პატივის-მოყვარეობის
აზრს არ მისდევს ბულგარიანში,

«დროების» ჟურნალი, 6 სექტემბ.

ფარილი კომპანიისადმი *)

(დასასრული)

მსოფლიო, ათ-ათ თუ მან შემოსავ-
ლის ჩვენება იყო და მყარებული ისეთს
საბუთებზე, რომ აღარაფერი გვირ-
გვითნებია მათს სისწორეზე და უცე-
ლებლობაზე არ შემოიტანებოდეს.
მაშ რისგან მოხდა, რომ მამულე-
ბის პატრონებმა ასე გულ-გრილად
მიანებეს ბანკს და გირავნული მამუ-
ლები?

ამის პასუხს ბანკის მმართველობა
გვაძლევს თვისს კრებისადმი მოხსენე-
ბაში, რომელიც ჩართულია წლის
ანგარიშთან.

საზოგადო მიზეზები მთელის იმპე-
რიისა იმისთანები ყოფილან, რომ
შეუმცირებიათ ნდობა ბანკებისადმი
და დაუფოლებიათ გირავნობის ფურც-
ლები. სწორე და უტყუარია ეს მი-

მაგრამ საჭირო იყო ბოლო მოე-
დო იმ მდგომარეობისათვის, რო-
მელსაც შეეძლო შეერეო ავტო-
რიტეტი მთავრისა და მისადმი
ბულგარიის ხალხის სიყვარული;
ამ აზრს მისდევს მისია იონინისა;
გარდაწვეტილია, მიეცეს ბულგა-
რიის სახალხო კრებას ახალი
ორგანიული დებულება დაფუძნე-
ბული კონსერვატიუს წესებზედ,
რადგანაც მხოლოდ ამ გზით
შესაძლო არს განახლდეს ერ-
თობა მთავრისა და ხალხისა,
დამკვიდრდეს უფლება მთავრი-
სა და ხალხი დამკვიდრდეს. მა-
შასადამე იონინის მისიას სახეში
აქვს მორიგება და დაწესარება;
სახელმწიფოები ამაში არ ეჭვო-
ბენ და ამისთვის უცხოელი გაზე-
თების დაპარაკი. რუსეთის პატივ-
მოყვარე ფიქრების შესახებ უად-
გილო და ჭანჭანურია.

კომპანი. გლადსტონი აზი-
რებს თავის სახლობითურთ ზღვით
სეირნობას და ჭეჭირობს ამ სე-
ირნობის დროს კომპანიისადმი
წავიდე.

პარიში. ოპიციანელი ცნობე-
ბის ტონკინიდან, რომ ჭრანკუ-
ზებმა პირველს სექტემბერს და-
იპყრეს მტრის პოზიცია და ამ
დროს 54 კაცი მოუკვდათ და და-
ეჭრათ; მტრის დანაკლისი 1000
კაცამდის აღის.

ზეზები, მაგრამ... მაგარი ეს არის,
რომ ბანკისადმი უნდობლობა და გი-
რავნობის ფურცლების დაფოლება
არ მოახდენს ბანკის კრიზისსა, მდგო-
მარეობის საშიშარს წამსა; ამ სწეუ-
ლებას დიდ ხანს გაუძლებს ბანკი,
რომელიც ჩვენი ბანკისადმი მოწყო-
ბილია, — მხოლოდ კი მოზარდობას
შეაყენებს. ჯერ ყელში ესა გააქვს
გაჩხირობა, რომ მოგირავნებს აღარ
შემოაქვთ წლიური საძლევე; საში-
შიც ეს არის და ძალაც აქ უნდა მი-
ვიტანოთ, რომ ეს განვარინოთ. ამას
მხოლოდ იმათ ვეუბნები, ვინც სა-
ფუძვლიანად იცის ჩვენი ბანკის მო-
წყობა და მისი წარმოების ძარღვე-
ბი.

მეორე მიზეზები, ადგილობრივი:
1) მთავარ-სამმართველოს გაუქმება,
2) ტრანზიტის გაუქმების ხმა, 3) რკი-
ნის გზის გახსნა ბაქოზედ და მასთან
შეერთებული აზრი, რომ საქმეები და
ვაჭრობა სხვა გზას დაადგებიანო,
ამცრობენ საკუთრივ თბილისის მა-
მულეებს 20%-ით.

თბილისი, 5 სექტემბერი.

ამ უკანასკნელ წლების განმავა-
ლობაში იმის მუდმივი ჩივილი ქა-
ლალის ფულის ღირებულების შემ-
ცირებაზე, დაცემაზე. რასაკვირველია,
ეს გარემოება ფრიად საყურადღებოა
ყველათვის, ვისაც რიგადად ესმის
ეკონომიური საგნების მნიშვნელობა
ხალხის და სახელმწიფოს ცხოვე-
ბაში, რომლის წეს-წყობილებას მკიდ-
რო კავშირი აქვს ხალხის ეკონომიურ
მდგომარეობასთან. შულის ღირებუ-
ლებს დაცემა მძლავრად მოქმედებს
მთელს სახელმწიფო და საზოგადო
ორგანიზმზე, სწავრავს მას და იწე-
თავის გავლენას ყოველს წრეზე, ყო-
ველს წოდებაზე და ყოველს საზოგა-
დო და სახელმწიფო საქმეზე; ამ გავ-
ლენას შევნიშნავთ, თუ დავაკვირ-
დებით იმ წოდების მდგომარეობას, რე-
მელიც სტოკოლმს თავის შრომით,
მინდობია მხოლოდ თავის ჭეცადი-
ნობას და იძულებულია ამ ქაშად
შეამციროს თავის მოთხოვნილება
უკანასკნელს წერტილამდის. მშრო-
მელი ხალხის შევიწროებული მდგო-
მარეობა სწავრავს მთელს სახელმწი-
ფო სხეულს, რადგანაც ხალხი არის
ის საუფუფელო, რომელზედაც აგებუ-
ლია სახელმწიფო და საზოგადო შე-
ნობა; ეს გამოიხატება ვაჭრობის,
მრეწველობის, ყოველ გვარის წარ-
მოების და განათლების დაცემასა და
შემცირებაში. იმ სახელმწიფოს, რომ-
ლის ფულის ღირებულება დღითი-
დღეზე მცირდება, ნდობა ეკარგება
უცხო სახელმწიფოთა შორის; მის
ვაჭრობას და შინაურს პოლიტიკურს

მს მიზეზები ამტყუნებენ ზემოთ
მოყვანილს საბუთებს, რომ ქალაქის
მამულეებს ათს თუ მან შემოსავალზედ
სამოცი თუმანი ეძლევა, და მით უპი-
რატესობა სოფლის მამულეებისა მტკი-
ცდება, რადგან მას იმავე შემოსა-
ვალზედ ოთხმოცი ეძლევა. თუ კი
ამ გვარი შემთხვევები მხედველობაში
მიღებული არ იქნება, მაშინ ორმო-
ციც რომ მიეცეს ქალაქის მამულს,
მაინც კიდევ უპირატესობა ამისკენ
რჩება, რადგან ქალაქის მამულეების
შემოსავალი ისე ხშირად იცვლება,
როგორც ტარასი.

აიღვე შეიძლება დავაჯეროთ გული,
რომ შემოსავლის ანგარიში და მისი
ნორმალ მიღება უცოდველი იყო,
მაგრამ გარეშე მიზეზებმა მაინც კი-
დეე დაასწულეს ბანკი და საშიშრო-
ებაში ჩააგდეს.
6) მს გარეშე მიზეზები ხომ სოფ-
ლის მამულეებზედაც იმოქმედებდენ ისე
როგორც ქალაქისაზედ, მაშ როგორ
მოხდა, რომ წინამხედველობა ორი-
ვეს მიღებაში თანასწორე გვექონდა

წყობილებას ეჭვით შეჰყურებენ და
სკდილობენ ისარგებლონ ყოველს
შემთხვევით და კიდევ უფრო დასცენ
იგი ის ქვეყანა, რომლის ფულის
ღირებულება შემცირებულია, იძუ-
ლებულია გაჰყიდოს თავისი ნაწარ-
მოები უცხოეთზე ნაკლებს ფასით
და თუ თვითონ რაიმეს ყიდულობს
უცხოეთიდან, უნდა მისცეს მომეტე-
ბული ფასი, რადგანაც მის ფულს
ნდობა აღარა აქვს. ამ გვარს მდგო-
მარეობაში იმყოფება ამ ქაშად რუ-
სეთი, რომლის ქალალის ფულს
თან-და-თან ეკარგება ფასი, რაიცა
გვიჩვენებს ოქროს ნაკლებობას სა-
ხელმწიფოში. რუსეთს ერთბაშად და
მოულოდნელად არა სტუმრებია ამ
გვარი ჭინანსიური სენი; იგი თან-
და-თან შემოიჭრია მას და გაუგდა
ყოველს ძარღვში. შულის ღირებუ-
ლების შემცირება იწყოა რუსეთში ში-
რიმის ომის შემდეგ; უკანასკნელმა
ომმა კიდევ უფრო განაძლიერა ეს
ჭინანსიური სენი. ამ ორმა ომიანო-
ბამ განდევნა რუსეთიდან ოქრო
უცხოეთისაკენ; ომიანობის გარდა,
რუსეთს თანამედროე შევიწროე-
ბულმა მდგომარეობამ დააფრთხოა კა-
პიტალისტები, რომელნიც იძულები-
ბულინი გახდენ თავიანთი ფულები
გაეტანათ რუსეთიდან და გაეცვალათ
უცხოეთში მეტალიურს ფულზე, რა-
საკვირველია, ზარალით.

დიდი ხანია, რაც შემოთ მოხსე-
ნებულს ჭინანსიურს სენზე მიმართუ-
ლია მმართველობის და მწერლობის
ყურადღება; ბევრი რამ საშუალება
უხმარიათ რუსულის ფულის მალსად-
გენად, ბევრი პროექტები მოუგო-

და მართო ქალაქის მამულეებმა კი
გვაზარალებს?

ამის მიზეზად ის შემოგვა, რაც სხე-
მით მოვიხსენიეთ თბილისის მამუ-
ლების დამამცრობელად და ჩვენც
ვიკმაროთ, რომ თუმცა ანგარიში და
წინამხედველობა უცოდველი იყენენ,
მაგრამ შეერთებამ ერთად მრავალთა
მიზეზთა გააცრუეს წინამხედველობა,
და შეიძლეს დამცირება თბილისის
მამულეებისა 20%-დნ.

სოტას ხანს, ორიოდ მძიტიყვით
მიუბრუნდეთ მმართველობისადგან მო-
გონილს წამლობას, — ჰიპოტეკას, —
რომლისთვისაც მუშამდგომლობს მთავ-
რობასთან.

ჰიპოტეკის ისე მოსწორება ჩვენს საქ-
მეს, როგორც გარჩილა ცხაშმის შემ-
დეგ. წამალი ჩვენს ხელში რაც არის,
ის თუ დღევანდლამდინ უსაქმოდ იყო,
ახლა მაინც დაეძრათ: საქმის ცარგად
დაკვირება ყოველს ცალკე საქმეში,
სასტიკი პირუთენელობა და ძინიდი-
სიანად აღსრულება, შეძლების დაგვა-
რად, ნაკისრებ მოვალეობისა. ჰიპო-

*) იხ. «დროება» № 174.

წევლით ცემის შემოღება უკვე გა-
დაწყვეტილია და ამ საქმის თაობაზე
ცირკულიარი კიდევ გაუგზავნიათ გიმ-
ნაზიებისათვის.

უცხოეთი

წინა დღეებში ჩვენს მკითხველებს
ცნობები იმ მდგომარეობის შესახებ,
რომელშია ჩაქვიდნენ საფრანგეთის
ყოველ წაირი მონარხიული დასები
გრაფი შამპორის სიკვდილის შემდეგ;
ეცნობებთ აგრეთვე ის უთანხმოებას,
ის არეულობას, რომელიც მათ შო-
რის მოხდა შესახებ იმისა—თუ ეს
მიემხრონ იგინი ამ ერთად-ერთის კა-
ნონიერი ტახტის მემკვიდრის შემდეგ
და ვინ აღვიარონ მის მემკვიდრედ;
მოვიხსენიებთ ისიც, რომ შამპორის
სიკვდილმა უკანასკნელი იმედი და
სასოება დაუკარგა მათ და რესპუბლიკა-
საც მოაუსპო ცოტათ თუ ბევრად
საშიში უკანასკნელი მტერი, რის გა-
მოც ის უფრო მტკიცე საძირკველზე
დაფუძნდა და ეჭვი აღარავისა აქვს,
რომ მას ვერაფერ და ველარაფერი ვერ
შეარყევს.

მხლა, რამდენადაც საშუალება ნე-
ბას გვაძლევს, ვეცდებით მოკლედ
გამოვსახოთ გაზეთებში მოყვანილ
ცნობათაგან ამ სახელმწიფოს ეხლან-
დელი მდგომარეობა.

იმის გარდა, რომ მის სახელმწიფო
წყობილებას მთელი ქვეყანა თანაუგრძ-
ნობს, რესპუბლიკის მკვიდრად დამყა-
რება ამასთანავე სრულიად ეთანხმება
საზოგადოდ მერობის ინტერესებსა.
მართალია, საფრანგეთში გარეშე პო-
ლიტიკის საქმე ვერ არის კარგად დაყე-
ნებული და ეს იქიდან წარმოსდგება,
რომ მმართველნი პირნი მეტის-მეტად
ხშირად იცვლებიან და ამის გამო
შეუძლებელი ხდება ერთობა და თან-
ხმობით მოქმედება. აქედანვე წარ-
მოსდგება საქმეთა წარმოებაში მუდ-
მივი ყოყმანი, გაუბედობა და, ზოგ-

ვით პრინციპები კერძო საკუთრებად
გამხდარა და ყველა კაცს თავ-თავისი
საკუთარი, სხვის შეუხებელი, პრინ-
ციპი ჰქონია და, რაკი ამ მიმოხილ-
ვის დამწერი სახელდობრ არა სჩანს,
არ ვიცი რომელია მისი პრინციპი,
რომ იმით ვუსაბუთო.

თუმცა მაკიაველის ზნეობის პრინ-
ციპი შეიძლება, მაგრამ ეს ბევრის სა-
კუთრება არის და რომელს მოვიკიდო
ხელი.

მიმოხილვის გამო, რაც ითქმოდა
ბანკზე და მის საქმეებზე, ესთქვით
იმოდენადაც, რაოდენადაც ნებას გვაძ-
ლევს ამ წერილის შემოკლების სურ-
ვილი. მაგრამ ამით ჯერ კიდევ ვერ
გავსწორდი ჩემ ბატონ მიმოხილვის
დამწერთან. მერ გავსწორდი, რად-
გან ჯერ არ დამიმტკიცებია: რით
არის და რა გზით მისი ლოგიკა
მკვლელი ბანკისა.

შოველი ქართველი კაცი, და მე-
ტადრე თავად-აზნაური, ცნობილია
ზანტობით, დაუდევრობით და ხში-
რად უადგილო გულ-კეთილობით.

ჯერ, ერთმანერთის წინააღმდეგი მო-
ქმედებანიც. შინაგანი პოლიტიკის
საქმეებს პარლამენტში სჯიან საქვეყ-
ნოდ, თავისუფლად და გულ-წრფე-
ლად; გარეშე პოლიტიკის შესახებ კი
ეს არ ითქმის: როდესაც გარეშე სა-
ქმეებზედ სჯა აქეთ, არც ერთი გა-
რეშე საქმეთა მინისტრი არ განხილს
რუკას და არ გამოაცხადებს ნამდვილს
საქმის მდგომარეობას, ვიდრემდის სა-
ქმე-საქმეზედ არ იქნება მოყვანილი
და უკანასკნელი მოსაზრება არ იქ-
ნება შემდგარი; ამიტომაც პიროვანს
შეხვედულობას, მსჯელობას გარეშე
პოლიტიკის კითხვებში უფრო დიდი
მნიშვნელობა აქვს, უფრო დიდი აღ-
გილი უჭირავს, ვიდრე შინაურს პო-
ლიტიკაში, და, სწორედ, ამითიც
აიხსნება ის გარემოება, რომ საფ-
რანგეთის რესპუბლიკას დაარსებიდან
შინაური საქმეები უფრო კარგად
მიჰყავს, ვიდრე გ. კ. შე.

ზავთი «ნოვოსტი» ამ საქმის
შესახებ მოწინავე წერილს უძღვის
საფრანგეთის გარეშე პოლიტიკას
და, რასაკვირველია, იწვევს მას
რუსეთთან ერთად კავშირის შე-
კერისათვის. ის ამბობს: «ეჭვი არ
არის რომ უმთავრესს ლტოლ-
ვილებას საფრანგეთის პოლიტიკისას
მშვიდობიანობის სურვილი შეადგენს.
ეს იქამდინ ცხადია ეხლა, რომ შე-
იძლება თამამად ითქვას—არც ერთი
გარეშე საქმეთა მინისტრი არ მოიქ-
მედებს იმას, რასაც შეუძლიან საფ-
რანგეთი ომიანობაში ჩაადოს. მსეც
ნამდვილია, რომ თვით საფრანგეთის
ხალხსაც მშვიდობიანობა სურს და
ერთდება იმისთანა შემთხვევებს, რო-
მელთაც შეუძლიან ომიანობა გა-
მოიწვიონ. ამისათვის რუსეთი, რო-
მელსაც მშვიდობიანობა სურს და სა-
ჭიროებს კიდევ მასში, დიდის თან-
გრძობით უნდა ეყრობოდეს საფ-
რანგეთის გარეშე პოლიტიკას. რუსეთი,
როგორათაც საფრანგეთი, გრძნობს,
რომ ამ ორთა სახელმწიფოთ მშვი-

ბანკის საქმე მოითხოვს ძლიერს
მხნეობას, მუდმივ თვალ-ყურის დე-
ნებას და სასტიკ პირუთნებელობას.

ამისთანა ხასიათების პატრონს თა-
ვად-აზნაურობას აქვს ბანკი სრულე-
ბით წინააღმდეგი ხასიათებისა.

თუ ან ერთმა არ შეიცვალა ხა-
სიათები, ან მეორემ, ამათი ერთო-
ბა ყოველად შეუძლებელია და ყოვე-
ლი ნამდვილი, ქვემარტი მოყვარე
ქვეყნისა უნდა ხელს უწყობდეს, რომ
ეს უთანხმოება, ეს მიზეზი მომავალ-
და მოსალოდინებელ—ბანკის დარ-
ღვევისა მოსპოს, განაქარვოს, ან უ-
სე ვთქვათ, ის ხასიათები შეათანხ-
მოს, ისე შეუძლოს, რომ ორივე
ერთ მხარეს იწვედენ და არა სხვა-და-
სხვასა.

ბანკის ხასიათები, როგორც ზემოთ
სწერია, ბუნების თანახმაა, უცვლელ-
ბელია და ყველგან ერთგვარი; მა-
შასადაც, ამის შეცვლა საქმის წაუხ-
დენელად არ მოხერხდება.

მართელი კაცის ხასიათები წარ-
სული მისი ისტორიის უბრალო და-

დობიანობის დაცვა შეუძლიან მხო-
ლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ორივე
ერთად, ხელის-ხელ ვადაბმულნი მის
მხარეს, მის დარაჯად იქმნიებიან.
მერმანის სახელმწიფო სახმედრო
მხრივ ეხლა ისე ძლიერია, რომ ნამ
მხრივ მას ვერაფერ შეედრება, და ეს
ძლიერება, რომელიც ავად-მყოფს,
ბრაზიანს და თავ-გასულს ბისმარკს
დაუბლუჯავს ხელში, თრიალ საშიშია
მერობის მშვიდობიანობისათვის. რუ-
სეთი და საფრანგეთი ერთს მდგომა-
რეობაში არიან, ორივეს უბღვერის
ბისმარკს თვალებით გერმანია და
ამისთვის მათი სურთიერთ შორის კავ-
შირი საჭიროა და ლოგიკურია. იგი
არც ხელ-წერილობის შეცვრას საჭი-
როებს და არც სახელმწიფო მოქმედ-
თა ერთმანეთის ნახვას და მუდმივ
მოლაპარაკებას. რუსეთიც და საფ-
რანგეთიც თავის მხრივ გრძნობენ
თავიანთ ძალას, გააუმტულან და რუ-
მად აღვენებენ თვალ-ყურს ბისმარკის
გაცხარებულს მოქმედებას. შექველია,
რუსეთი იქამდინ აღარ მიუშვებს გარ-
მანის, რომ იმან მეორედ გაქვილი-
ტოს საფრანგეთი და საფრანგეთიც
თავის მხრივ არ მოუთმენს მას ისარ-
გებლოს რუსეთის ცუდის მდგომარე-
ობით და მერობის მშვიდობიანობა შე-
არყიოს თავის სახმედრო ძლიერების
უფრო გასაძლიერებლად, რის წვენიც
ისე მწარედ სწენია საფრანგეთში.

წერილი რედაქტორთან.

ბ. რედაქტორ! თუმცა ძრავლ მკე-
ლე ხანმა გაიარა მას აქეთ, რაც მე ქარ-
თულ ლიტერატურაში ვმრძობ და
განსაკუთრებით თქვენს პატრიოტულ
გაზეთში, მაგრამ მანც ამ ხნის გან-
მომავლობაში მე ჩემი მკითხველები შე-
ვიძინე—მართლაც რიცხვით მცირე—რო-
მელთაც ჩემის კალმის ნაწარმების წა-
კითხვა ესამოკუნებლად, უმრავლესობა
კი თქვენს გაზეთის მკითხველებისა, რო-

ნაშთენია და ნამდვილი ბუნების წი-
ნააღმდეგი; მაშასადამე, ცვლებას
მოვლის საუკეთესოდ, სანაყოფი-
როდ.

მაშ ქვეყნის მოყვარემ ამ ხასია-
თებს უნდა მიჰმართოს და ყოველის
ლონის-ძიებით, ყოველ-მცირე შემ-
თხვევათა დაუკარგველად, ხელს უწყ-
ობდეს, რომ ქართველი მოერიოს
თავის სიზანტეს და შეეჩვიოს სასტიკს
პირ-უთნებელობას, მეტადრე ამ ყო-
ველად მაცთურ—უულის საქმეში.

ჩვენს ბანკში როგორა ეხედავთ?
«შენ რათა სწუხდები, ამაოდ თავს
იტყენ და შინაურს საქმეებსაც სცდ-
ები; აქ არა გყავს ზედა-მხედველი კო-
მიტეტიო, რომელიც ერთს ფარს არ
გადაცვლს»,—ეტყვიან კრებას და
ესეც, როგორც ზანტი და გულ-დამ-
ჯერო, მიანებებს თავსა.

მეორე შემთხვევაში უთხრეს: «ხომ
მოგახსენა კომიტეტმა, რომ ყველა-
ფერი მშვიდობით არისო, თქვენკი
რევიზიის თხოვნით უნდობლობას
უცხადებთო; ეგ ხომ უმადურობა

გორც თქვენ თითონ მარწმუნებთ, თურ-
მე უგმფოფიოდოდ დაწინაურდნენ შედ-
მაე თანამშრომლობაზედ «დარჯანაში».
როგორც პირველთათვის, ასე მეორე-
თათვის სასტიკურსა იქნება შეუტყუნ,
რომ მე ამოვიდგანს თანამშრომლობას
აღარ მივიღებ თქვენს გაზეთში.

მიზეზი ჩვენის გაუფრთხილად
სიტყვით გამოხატება: ჩვენ ერთმანეთს
ხმება ვერ შევიწყეთ.

თქვენის გაზეთის ყოველის მხრით
წარმატების მსურველი.

დავით სოსლანი (კეზელი).
თბილისი.
5 სექტემბერს.

ბ. რედაქტორ!

განსუკნუბულის მამისჩემისაგან მე ხში-
რად გამოგონია, რომ ჩვენს საგვარეუ-
ლში მრავალი ხელთ-ნაწერი ძველი
წიგნები აზრებოდა. მე თვითონ ჩემის
თვალთ მინახავს განსუკნუბულის ბიძი-
ჩემის ტარასის სადგომში (წმინდა და-
რას) ერთი დიდი თხის სასუე წიგნე-
ბით, სულ, რასაკვირველია, ხელთ-ნაწე-
რით. სად ჩანთქა ამოდენა სიმდიდრე
წიგნებისა, როგორათაც ტარასისა, აგ-
რეთვე მრთლად ჩვენის საგვარეულოსა,
უწყის დმეტოძან და იცინ მათ, ვისაც
იგინი დაუტანიათ. მართლაც, არც მა-
მის-ჩემის ორი განჯინა და ერთი ზან-
დუგი, გავსილი ძველებურის წიგნებით, ჩა-
მოურჩებოდენ უკან ტარასის წიგნებს,
მაგრამ მათაც ის სხება დაეძრათო, რაც
სხუებს ემართებოდათ, ესე იგი ჩვეულებ-
ბისამებ თხოვნა დროებით წიგნებისა
და მათი გაქრება.—ამ წელს, ივნისში
მომისდა მე თელავში წასვლა. პირველი
მკითხვა ჩემი იყო წიგნების თაობაზედ;
ადმოჩნდა, რომ იმ ზურბულ წიგნებში
აზრება მხოლოდ ხუ წიგნი. სხუებისა
კი მიაძბეს, რომ რომელიც უფრო საუ-
კეთესო იყო, ადრევე წავლო ერთს ბერს
დროებით (გვარს არ ვაცხადებ) და ის
დროება გადაქვეყლიყო საბოლოოთ და
წიგნები, რასაკვირველია, უკან აღარ დაბრუ-
ნებულდებოდენ. აგრეთვე აღარსად სჩანს კებე

არის კეთილი სამსახურის ნაცვლა-
დაო. აქაც სიზანტეს გულ-კეთი-
ლობა მიეშველა; მართლა ამ უსას-
ყიდლო სამსახურის უმადური არ
გამოვდგეო და მიანება თავი.

«მაშ მე კაცი არა ვყოფილვარ,
ვაქო», ლუარსაბ მათქარიძისა არ
იყოს, თუ ამისთანებს გამოვუღე.

მესამედ იმას ეტყვიან, რომ ამდენი
ხანია ზედამხედველი კომიტეტი
გყავთ, სარევიზიო კომისიაც ხომ
გყავდათო, მაგრამ ვერა გაიგეს რაო.

თუ ამათ ვერ გაიგეს, თქვენ უფრო
რას გაიგებთო. სიზანტეს და გულ-
კეთილობას აქ დაერთვის დაუდევრო-
ბაცა, რომელიც დიდი ხანია ჰფიქ-
რობს საქმე ცუდად მიდისო და ახ-
ლა რომ სრულებით დარწმუნდება,
ურჩევს თვისს ამხანაგებს ამ თქმას:
«ჯანდაბას ბანკიცა და მისი მოქმე-
დებაცაო!»

აღქსი კვალაშვილი.
23-ს აგვისტოს 1883 წელს.
ს. მონსი.

ცხოვრებისა და ვით რეპტორისა. «ვი-
ბე ცხოვრებისა» იყო ნახატი თითქმის
ათს თანახმად, ჩამოსავლი გველზედ.
მხატვრობა, როგორცაჲც მუ მასსოკს,
წარმადგენდა რ-გარ კიბეს 80 სხ-
ფურთით; პირველს საფურსზედ, რ-
მელიც დიდდა ზეით, იდგა ერთის
წლის ბაში. მორეზედ მორის წლისა,
მესამეზედ მესამისა; ტანის წლოვანებს
შეფურთხდა. ამ გვარად დიდდა
საფურსი კიდრე შუადმდე, სადაც იყო
გამოსატული ხოვანი შუა წვერისა გა-
ცი, ზღვარ მოსილი, გადაჯვარდინებულ
ფურსით, მარცხენას ხელში უკირს მას
დაბჯინილი შუბი და მარჯვენას ხელში
სასწორი. შემდეგ ამისა, საფურსი ემ-
გებოდა ძირს კიდრე 80 წლამდინ, აქაც
იყო გამოსატული მოხუცი გაცი მოდრე-
კილი წელში, თეთრის თმით და გრძე-
ლის თეთრისაჲც წვერით, დაბჯინილი
ორსაჲც მხრივ უკარჯუნზედ. სურათები
წლოვანობის გამო ცვლილებით იყვნენ
გამოსატულნი. კიბეს ირგვლივ კვლავ
გარანდინი და სხვა-და-სხვა ფერგონობით
შეძველი, ერთი ერთმანეთზედ გადაგრე-
ხილი ვაჟის ფოთლები და მუხისა,
თუ დაფინისა, აღარ მასსოკს. კი-
ბის ძირს იყო შენიშვნა, სადაც იხსენ-
ბოდა გაცის თვისება და მიდრეკილება
წლოვანობის გამო, ასე რომ წელიწადის
მოძაბება, ანუ კიბეზედ ასვლა და აგ-
რეთვე ჩამოშვება, რას უმატებდა გაცის
ან აკლებდა, ხსნიდა ის შენიშვნა. მხატვ-
რობა იყო მართლად გარკვე სანახაი და
თითქმის უწინარი, რომ კიდრე არ შე-
კვსოთ იმ მკვლევარს ძვირფასობას. მო-
ძებულები ნაწილი დაგარგულის წიგნები-
სა იყო თხზულება დავით რეპტორისა
და ამ 55 წიგნისაჲც უფრო მისივეა.
სხვათა შორის, მასჲც მუ ამ უმაღლეს
ნიერე სპილოს ძეგლის ჭანდრაჲც გამო-
ქანდაკებული, ოქროს საათი და პატარა
დურბინი, ნაბობები, კოხები, მუფე გიორ-
გისაგან დავით რეპტორისათვის. ამ ზე-
მოხსენებულ წიგნებს გუძღვნი მუ საზო-
გადრობას, რომელიც აგრძელებს ქარ-
თულს ენას. უმორჩილესათა გთხოვთ,
ბატონო რეპტორო, თუ შესაძლებე-
ლი იქმნება, მისცეთ თქვენს გასუთში ამ
ჩემს შენიშვნას ადგილი. აი სია წიგნე-
ბისა:

- 1) ზედ დადგინება მეტაფიზიკისა.
- 2) პანტონ.
- 3) თატრონ პოლი-
ტიკა.
- 4) განხორკვა საზოგადოდ გაც-
თა სხისა (დოქტორაფა).
- 5) ტრია-
დის დარღვევა.
- 6) იოანე დამასკელის
კატელორია.
- 7) მონტესკუ I და II ნა-
წილი.
- 8) აღწერა საცხოვრებელთა ად-
გილთა, ზნეთა, ჩვეულებათა, ქსეულისა
და სხვ. აფრიკეთისა არბთასა, რ-
მელნიც იწოდებიან ბედუინად.
- 9) სუ-
ლიერი სასარგებლო სწავლა.
- 10) ფრი-
დოლენი.
- 11) შემოკლებული მოთხრო-
ბა ცხოვრებისა და მოქმედებათა, მუსულ-
მანთაგან წინასწარმეტყველად აღსარე-
ბულის მასმედისა, სიძისა მისისა ალია-
სი და შვილთა ამა ალიასათა და უსეი-
ნისა.
- 12) ანდაზები ბადავირკისა.
- 13) აღწერა დღეთა კვირეთა, რომელ არს
პეტრონი საკტლოთა და სამთვარეთა.
- 14) მოკლე მწვემსებრია სწავლა აგრ-

სათვის. 15) სიკვდილი დიდ მოურავისა
საკადისა. 16) ანტონისა მიერ არხე-
ვისგობისა თავითანისა კატელორია-
თა არისტოტელითთად შეყვანილება. 17)
ტაძარი წმინდისა სოფთასი კონსტანტი-
ნებოლში. 18) აღწერა ქალაქისა ღვთი-
სა იერუსალიმისა. 19) ძნელად საზო-
ვართთა ნივთთა სახსოვარი. 20) ძლე-
ვისათვის მტერთაზედა ქრისტესა მოს-
სელისა მხედრობისათა. 21) ელენისა
გასტილიური. 22) შესმანი სხვა-და-სხვა-
თა დღესასწაულთა ზედა, გაღვიწილნი.
23) სახსოვარი იშვიათა საზოგადოთა ქმნუ-
ლებათა. 24) აღწერა აია სოქიას დი-
დებულისა ტაძრისა. 25) რომელნიმე
სულისა სასარგებლონი მოთხრობანი.
26) სხვა-და-სხვა მოთხრობა. 27) დი-
დიმარა გურსი. 28) აღწერა სამხედრო-
თა მოქმედებთა ალექსანდრე დიდისა
მეფისა მაკედონელისა. 29) ქართლის
ცხოვრება. 30) განყოფილება ღვთის
მეტყველებისა. 31) იოანე ჯანაპურიან
ორბულისა ქართულთა მსჯულისა
მიერ სიტყვაება (კავშირი). 32) საზო-
გადო რეკლამები. 33) აღწერა წამები-
სა წ. ჭეთვან დედოფლისა. 34) მუწმი
ისტორია ეგვიპტელთა, კართაგენელთა,
ასირიელთა, ბაბილონელთა და სხვათა
ტომთა. 35) ცხოვრება ესოპისა. 36)
მარნუხი ანდრემი მშრომელისა. 37)
მოხსენების წიგნი. 38) ცხოვრება სა-
ქართველოს მეფისა ირაკლისა II-სა. 39)
აღწერა ვნებთა დარჯვისის არხიმანდრი-
ტის პაფნოტისა. 40) ისტორიულია გა-
მოსატულება საქართველოსა. 41) მო-
ხსენება ქალაქის თბილისისა სპარსეთის
უაგის უაგრის აღმამჭმად-ხანისაგან. 42)
აღსნა პორთიკისა შეყვანილებისადმი.
43) ცხოვრება და მოქალაქობა ნეტარისა
ანდრასისა, რომელი იქმნა სალოს ქრის-
ტესათვის. 44) ინსტრუქცია ჩვენდა მო-
მართთა მანგობელთა ადგილებთა. 45) უწ-
ეებს მიზეზსა ქართულთა მოქცევისასა, თუ
რომელთა წიგნთა შინა მოხსენებისა. 46)
ჩანდაგრძობანი. 47) რეტორიკა სეკს-
ტიანისა. 48) დაუფლომელი. 49) წინა-
სიტყვაობა ფილოსოფოსისათვის და
ნახულისა მისთა. 50) აღსარების წიგნი.
51) ეპისტოლია ავაროზ მთავრისა. 52)
მოკლე აზრი ყოველთათვის სწავლათა
სამარად ურმათა საქართველოსათა. 53)
სინდისის წიგნი. 54) ვინ იყვნენ ეპის-
კოპოსნი, ანუ საილამ იწყებან საქარ-
ველოსა შინა. 55) უსასულო ნარევი წიგ-
ნი.

ივანე მესხიერი.

განხილვანი

ჩვენ გვსურს ავიყვანოთ უმაწვი-
ლები ნახლებნიკათ. (ქალი თუ-
ვაჟი სულ ერთია). მსურველთ შე-
უძლიანთ მოგვმართონ შემდეგის
ადრესით: გუგიაში ახალი არსენ-
ლის ქუჩა ილიკო მანდივის საბ-
ლი № 24. (5—4)

გიორგი ნ—მე იოსელიანი იყვანს
ყმაწვილებს პირობით ყოველ-გვარ
სასწავლებლებში მოსამზადებლად. ძა-
ლონი, ძურციის სახლებში № 90-ე.
(3—3)

ინგლისის მალაზია

Maison de confiance

შეღარეთ ჩვენი ჩაი	მოსკოვის ჩაი
1 შ. 10 კ.	1 შ. 40 კ.
— — 1—20	— — 1—60
— — 1—40	— — 1—80
— — 1—60	— — 2—
— — 1—80	— — 2—50
საუკეთესო 2 — „	— — 3 — „

იქვე ისყიდება სხვა საქონელიც: თო-
ფები, რეკლავები, კრავატები, ჭურ-

ჭელი, ჩაიდნები, გასაღებები, დანები,
გოჯები, ტაშტები, კალძები, ქაღალდი,
შოკოლადი, კაჟაო, კანფეტები, მურაბე-
ბი, მაგნუზია, უნაგირები, კვლეზკა,
წინდები—გაცის და ქალის, ხელ-სახო-
რები, მაკინტოშინ კვლეზკორი—სულ
ვეკლავფერი 25-დამ 50 პრინციპით უფ-
რო იათად, კიდრე სხვა რომელსაჲც მ-
დაზიანა.

ვინც ქალაქს გარდამ 25 მანეთად
1,000 მანეთამდინ საქონელს გამოი-
წერს, გასაჯაროს არაფერს არ ის-
დას. (100—29)

ინგლისის მალაზიაში

თიის-სომეხანი

ამაგრებს თმის და ადრინდელ
ფერს აძლევს, ფასი ერთი შუმი-
სა 2 მან., გაგზავნით 2 მანეთი
და 28 კან.

(100—36)

გამ-მასტარი

იქვე ისყიდება ქინის ზომისა
თმების გასამაგრებლად. ფასი 1
მან. სხატები თავის ტვილით,
მოსასობლად, ტუფეტის სა-
ზონი, ღუსები და სხვ.

საკლობუსო კალმები

რომლებითაც შეიძლება წერა სულ მსხვილ, უსუფთაო ქაღალდი. ერთად-ერთი
საკლობუსო—ინგლისის მალაზია. იქვე აქარებული სხვა-და-სხვა გვარის კალმები,
ყოველის „ხელისათვის“—25% იათად, ვინც სხვაგან. იქვე: მელანი, ქაღალდი,
კანფეტები, რეკლავები, ჯაჟი, კარანდაში, პენალი, კალმები, ბუმბინაგები, პორტ-
სიგარები, ალბომები, რამკები, მაკრატები, სამართებლები, სანთელი, სალესი,
ცარაშვები ჭურჭლებისა წამდად (ბორაკსი), თეთრულისათვის, პატარა ხაღვი,
იატვისათვის კლიონები, ტასტები, სავარძლები, სარკები, სავარცხლები, ბუმბი-
ნნი, ზარები, ბინოკლები რუფეტები, ვატრუშასები, მზის-სათები, კომპასები,
ტერმომეტრები, მუწკები, ნემსები, მაგნატები, სვისტოვი, პომეხი, ქამრები,
სარტყლები, საყუდური, პრობები, საპრობები, კრახები, ფილტრები, შხოტები,
თავის. ტანისამოსის, ცხენის და პატენტისა მაკინტოშები, კრავები, საყვირი
ქაღალდი კატერ-გლოზებისათვის და სხვ. და სხვ.

პატაშვი—20 კ. (100—77)

მაზანდა

ხორავისა, რომელიც იყიდება თბი-
ლისის ბაზრებში, დუქნებში და ხელ-
დახელ 1 სექტემბრიდან 1 ოქტომბრამ-
დე 1883 წ.

გამომცხვარი შური რუ-
სეთის ფუქილისა — — 1 გირ. 5 კ.
აჭურის ფუქილისა: პირ-
ველის ხარისხისა — — 1 გ. 2 1/2
მეორისა — — 1 გ. 2 კ.
იმავე ფუქილ. თორნიში გამომცხვარი:
პირველის ხარისხისა — 1 გ. 5 კ.
მეორისა — — 1 გ. 3 კ.
მესამისა — — 1 გ. 2 1/2

ჯვარის-მამის შური:
პირველის ხარისხისა 1 გ. 5 კ.
მეორის ხარისხისა 1 გ. 3 კ.
მესამისა — — 1 გ. 2 1/2

ძროხის ხორცი:
პირველის ხარისხისა — 1 გ. 8 კ.
მეორის — — 1 გ. 7 კ.
სუფი . . . — 1 გ. 15 კ.
ცხვრის ხორცი — 1 გ. 8 კ.

რკინის გზა

თბილისიდან ქუთაისისკენ მიდის
8 საათზედ და 31 წამ. დილით.
თბილისიდან ხაშურამდინ
3 საათ. და 11 წამ. შუადღის უკან.
თბილისიდან ბაქოსკენ
11 საათზედ და 11 წამ. ღამისა.
ბაქოდან თბილისისკენ
10 საათზედ და 23 წამ. დილისა.
ქუთაისიდან თბილისისკენ
12 საათ. და 25 წამ. შუადღ. უკან.
ქუთაისიდან ბათუმისა და
ფოთისკენ
5 საათზედ და 20 წამ. შუადღის უკან.
ბათუმიდან თბილისისკენ
8 საათ. დილისა.
ფოთიდან თბილისისკენ
8 საათ. და 45 წამ. დილისა.
ფოთიდან ბათუმიდან მომავალს
თბილისში შემოდის
10 საათზედ და 25 წამ. ღამისა.
ბაქოდან მომავალი შემოდის
თბილისში
7 საათ. და 49 წამ. დილისა.